

*Iwona Bąk, Wojciech Zbaraszewski**

WOLIŃSKI PARK NARODOWY WEDŁUG OPINII MIESZKAŃCÓW SZCZECINA. ANALIZA STATYSTYCZNA

WOLIN NATIONAL PARK IN OPINION OF SZCZECIN RESIDENTS. STATISTICAL ANALYSIS

Katedra Zastosowań Matematyki w Ekonomii, Zachodniopomorski Uniwersytet Technologiczny w Szczecinie
ul. Klemensa Janickiego 31, 71-270 Szczecin, e-mail: iwona.bak@zut.edu.pl

*Katedra Analizy Systemowej i Finansów, Zachodniopomorski Uniwersytet Technologiczny w Szczecinie
ul. Klemensa Janickiego 31, 71-270 Szczecin, e-mail: wojciech.zbaraszewski@zut.edu.pl

Summary. In article were presented the results of a survey research conducted among a group of 681 residents of Szczecin. The main goal of the study was to analyse opinions about Wolin National Park (WNP) and test correlation between the economic and demographic variables and knowledge about WNP. The research confirmed good knowledge about WNP among the inhabitants of Szczecin. Therefore it seems appropriate to undertake some promotion activities by the tourist information points, to increase the number of tourist in WNP. The research has shown also that money that were spent by the respondents, when they visited the WNP, were relatively small (up to 100 PLN per one tourist), but were very important source in financing of the region. The results of the study has shown also that correlation between chosen economic and demographic variables was moderate or relatively weak.

Słowa kluczowe: analiza statystyczna, badanie ankietowe, świadomość ekologiczna, Woliński Park Narodowy.

Key words: environmental awareness, statistical analysis, survey research, Wolin National Park.

WSTĘP

Walory turystyczne obszarów cennych przyrodniczo, w szczególności parków narodowych, tworzą potencjał środowiska przyrodniczego. Obszary przyrodniczo cenne zlokalizowane w sąsiedztwie wielkich miast są naturalnym miejscem wypoczynku ich mieszkańców. W Polsce do grupy parków narodowych położonych w pobliżu dużych ośrodków miejskich można zaliczyć Kampinoski Park Narodowy, którego siedziba (Izabelin) oddalona jest od Warszawy zaledwie o 18 km, oraz Wielkopolski Park Narodowy, którego siedziba (Jeziory) oddalona jest od Poznania o 19 km. Do polskich parków narodowych najliczniej odwiedzanych, oprócz wymienionych, zaliczyć można również Woliński Park Narodowy (WPN), którego siedziba (Międzyzdroje) oddalona jest o 96 km od Szczecina. Pomimo znacznej odległości dojazd do WPN jest dla mieszkańców Szczecina relatywnie łatwy. Oprócz możliwości skorzystania ze zmodernizowanej w ostatnich latach ekspresowej drogi S3, możliwa jest także bezpośrednia podróż koleją na trasie Szczecin – Międzyzdroje – Świnoujście.

Problem badawczy podjęty w artykule dotyczy relacji pomiędzy środowiskiem (obszarem przyrodniczo cennym) a społecznością dużego ośrodka miejskiego.

Celem artykułu jest poznanie opinii mieszkańców Szczecina nt. WPN oraz określenie współzależności pomiędzy zmiennymi o charakterze demograficzno-ekonomicznym a zmiennymi dotyczącymi znajomości WPN przez mieszkańców Szczecina. Uzyskane wyniki mogą być wykorzystane m.in. w kształtowaniu zmian w relacjach WPN – społeczeństwo (mieszkańcy Szczecina), a także w kreowaniu polityki regionalnej.

W Polsce badania dotyczące relacji społeczność – obszary przyrodniczo cenne były prowadzone m.in. przez: Walewskiego (1997, 2004), Matuszewską (2003), Kozieł (2008); za granicą na uwagę zasługują badania prowadzone m.in. przez Stoll-Klemann (2001a, b).

CHARAKTERYSTYKA WOLIŃSKIEGO PARKU NARODOWEGO

Woliński Park Narodowy powstał w 1960 r. jako pierwszy polski park narodowy lądowo-morski w wyniku realizacji wniosku prof. Władysława Szafera, który miał na celu ochronę bogactwa flory i fauny oraz unikatowego krajobrazu polskiego wybrzeża (Jakuczyn 2002). Obszar WPN obejmuje część wyspy Wolin, część Zalewu Szczecińskiego, deltę wsteczną Świny oraz pas przybrzeżnych wód Bałtyku o szerokości 1 mili morskiej. Teren WPN został ukształtowany w wyniku ostatniego zlodowacenia oraz oddziaływania wiatru i wód Morza Bałtyckiego. Charakterystycznym efektem tych procesów w WPN są: wzgórza morenowe nad brzegami morza i Zalewu Szczecińskiego, klify oraz liczne jeziora polodowcowe. Dominujące gatunki drzew w WPN stanowią buki, sosny i dęby. Szczególnym walorem terenu jest buczyna storczykowa (9 gatunków storczyków). Park jest ostoją ptactwa (Waloryzacja... 2010). Ze względu na zajmowaną powierzchnię (8,1 tys. ha) zaliczany jest do grupy parków o przeciętnej powierzchni wśród wszystkich 23 polskich parków narodowych (GUS 2013).

Woliński Park Narodowy jest ważnym obiektem nie tylko z przyrodniczego punktu widzenia. Park stanowi cel wypoczynku – zarówno dla turystów przyjeżdżających do uznanych miejscowości wypoczynkowych nad Morzem Bałtyckim (m.in. Międzyzdrojów, Świnoujścia, Wisielki), jak i mieszkańców dużego ośrodka miejskiego (Szczecina). WPN nie ma urządzonych bram wejściowych z punktami pobierania opłat ze względu na swoje położenie, które charakteryzuje się przebiegającymi przez teren WPN drogami publicznymi, położonymi w bezpośrednim sąsiedztwie wieloma licznie odwiedzanymi miejscowościami o charakterze wypoczynkowym. Opłaty w WPN pobierane są wyłącznie przy wejściu do muzeum, do zagrody żubrów oraz za niektóre miejsca parkingowe. W sezonie letnim 2013 r. bilet normalny kosztował 6 zł, a bilet ulgowy – 4 zł (Woliński Park Narodowy 2014).

Realizując zapisy Ustawy o ochronie przyrody (art. 8b, ust. 1, pkt 2), w celu udostępnienia WPN stworzono infrastrukturę turystyczną obejmującą: 9 schronów przeciwdeszczowych oraz wytyczone szlaki turystyczne o długości 50,1 km (GUS 2013). Przez WPN przebiegają również szlaki rowerowe, w tym międzynarodowe: szlak wokół Bałtyku R-10 oraz szlak wokół Zalewu Szczecińskiego R-66. Do największych atrakcji Parku zalicza się m.in. (Woliński Park Narodowy 2014):

- punkty widokowe: Kawcza Góra (czarny szlak turystyczny), Piaskowa Góra (niebieski szlak);
- Jezioro Turkusowe (niebieski szlak), Jezioro Czajcze (zielony szlak);
- zagrodę pokazową żubrów (zielony szlak);
- Muzeum Przyrodnicze w Międzyzdrojach.

Atrakcje te powodują duży napływ turystów, zwłaszcza w sezonie letniego wypoczynku (czerwiec–sierpień).

Woliński Park Narodowy ze względu na liczbę turystów zalicza się do parków o największej intensywności użytkowania turystycznego. W latach 2008–2012 Park odwiedzało co roku ok. 1,5 mln turystów (GUS 2008, 2009, 2010, 2011, 2012, 2013).

MATERIAŁ I METODA

W naukach społecznych powszechnie stosowaną metodą zbierania informacji o populacjach ludzkich są badania sondażowe. Rozumie się przez nie metodę, a częściej rodzaj badań ankietowych, polegających na zadawaniu ustalonych pytań wybranej z populacji próbie jednostek i analizie uzyskanych odpowiedzi (Szreder 2004). Badania ankietowe mają zalety, do których można zaliczyć m.in. oszczędność czasu i środków finansowych oraz anonimowość respondenta (Ocena i analiza... 2004). Bardzo ważna jest prawidłowa konstrukcja kwestionariusza, a zwłaszcza poprawne i jasne sformułowanie pytań. Kwestionariusz ankietowy powinien zawierać następujące elementy: informację o instytucji prowadzącej badania, informację o celu badania, instrukcje dotyczące sposobu odpowiadania na pytania, pytania, dodatkowe wyjaśnienia (uzasadnienie wyboru określonego respondenta, podziękowania za wypełnienie ankiety, zapewnienie o poufności zebranych informacji itp.).

W celu oceny związków między zmiennymi opisującymi znajomość WPN przez mieszkańców Szczecina skonstruowano kwestionariusz ankiety, w którym uwzględniono 4 pytania klasyfikacyjne oraz 9 pytań odnoszących się do analizowanego problemu. W metryce ankiety znalazły się pytania o charakterze demograficzno-ekonomicznym, dotyczące: płci, wieku, wykształcenia i średniego poziomu dochodów netto na jednego członka gospodarstwa domowego. Druga część ankiety dotyczyła WPN i zawierała pytania dotyczące: znajomości WPN przez respondentów, czasu pobytu w nim, powodów odwiedzenia WPN, problemów zaobserwowanych w WPN, źródeł informacji turystycznej o WPN oraz szacunkowych wielkości wydatków związanych z pobytem.

Ankieta miała charakter anonimowy i była skierowana do mieszkańców Szczecina. Badanie przeprowadzono w okresie od października do listopada 2013 r.; objęto nim 681 osób. Odpowiedzi uzyskano po akceptacji udziału w badaniu. Otrzymane wyniki opracowano tabelarycznie i w postaci graficznej.

Zbadano również korelację między zmiennymi o charakterze demograficzno-ekonomicznym a zmiennymi dotyczącymi znajomości WPN. W tym celu dla wybranych zmiennych zbudowano tablice wielozmiennicze. Siłę zależności oceniono, wykorzystując współczynnik V Cramera, wyznaczany ze wzoru (Sobczyk 1995):

$$V = \sqrt{\frac{\chi^2}{n \min(r-1, k-1)}}$$

gdzie:

χ^2 – statystyka, oparta na porównaniu liczebności empirycznych i teoretycznych;

n – liczba obserwacji;

r – liczba wierszy w tablicy;

k – liczba kolumn w tablicy.

Współczynnik ten przyjmuje wartości z przedziału $[0, 1]$. Zależność rozpatrywanych cech jest tym silniejsza, im V jest bliższe jedności. Przeanalizowano wiele zależności, spośród których wybrano te, które charakteryzują się największymi wartościami współczynnika V Cramera.

ANALIZA WYNIKÓW

Wśród ankietowanych dominowały osoby młode w dwóch grupach wiekowych – 20–25 lat (24%) oraz 26–40 lat (22%). Najmniej liczną grupę stanowili uczniowie w wieku do 19 lat (15%). Ponad 56% badanych stanowiły kobiety (tab. 1); dane GUS wskazują na 52-procentowy udział kobiet (Rocznik Statystyczny Szczecina 2011).

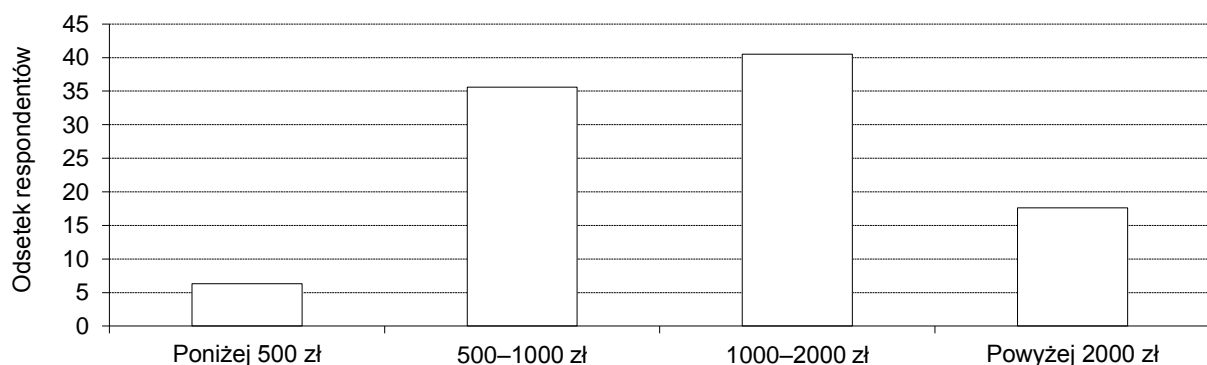
Tabela 1. Charakterystyka badanej zbiorowości

Wiek	Kobiety	Mężczyźni	Ogółem
Do 19 lat	61	41	102
20–25 lat	100	61	161
26–40 lat	78	74	152
41–60 lat	78	65	143
Powyżej 60 lat	66	57	123
Ogółem	383	298	681

Źródło: opracowano na podstawie ankiet.

W badanej zbiorowości najliczniejszą grupę stanowiły osoby z wykształceniem wyższym (40,2%); kolejna grupa to osoby z wykształceniem średnim (28,9%) i zasadniczym zawodowym (22,3%). Respondentów legitymujących się wykształceniem podstawowym było zaledwie 8,5%.

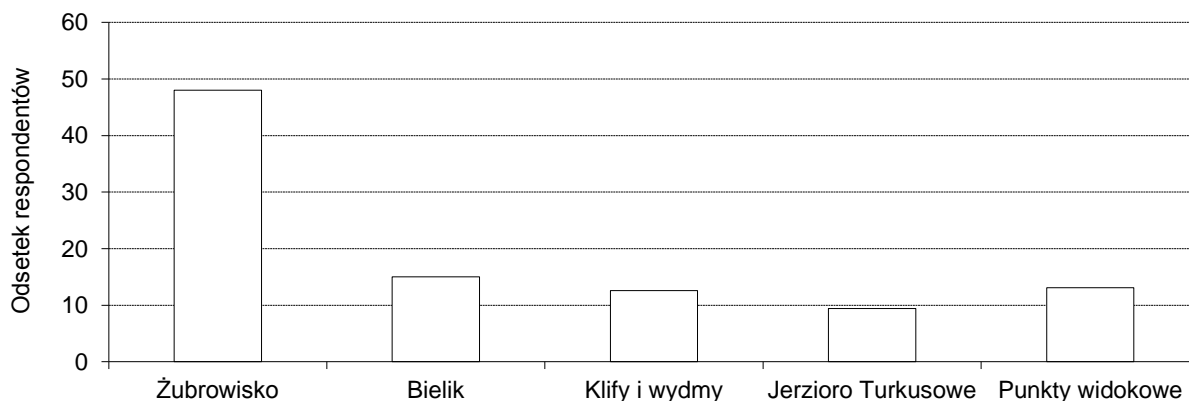
Bardzo ważnym czynnikiem wpływającym na podjęcie decyzji o wyjeździe turystycznym są możliwości finansowe respondentów. Większość badanych (40,5%) podawała dochód netto na jednego członka gospodarstwa domowego w przedziale od 1000 do 2000 zł, 6,3% deklarowało dochód poniżej 500 zł, a 17,6% – 2000 zł i więcej (rys. 1). Poziom zamożności istotnie wpływał na skłonność badanych do wysokości ponoszonych wydatków związanych z wyjazdami turystycznymi. Osoby z najwyższymi dochodami przeznaczają na podróże więcej środków finansowych.



Rys. 1. Respondenci według dochodów

Źródło: opracowano na podstawie ankiet.

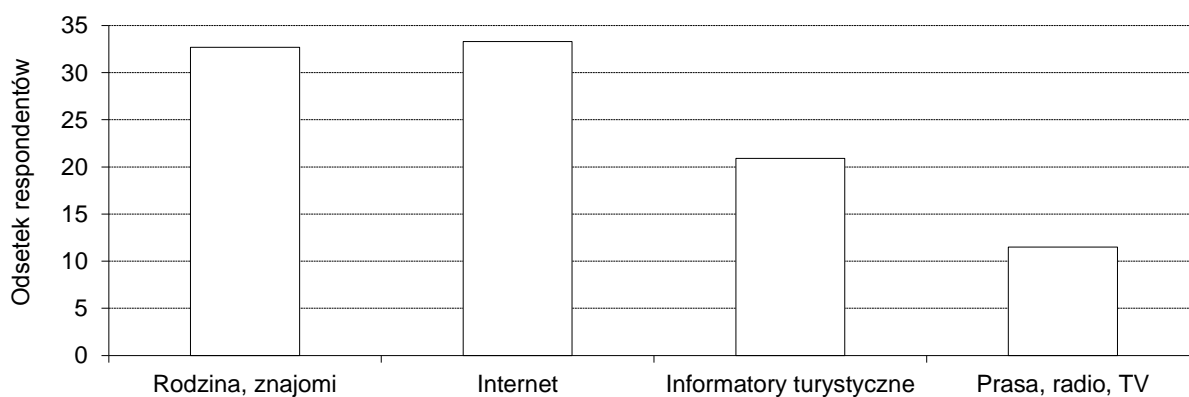
Z zebranych informacji wynika, że zdecydowana większość badanych mieszkańców Szczecina (90,3%) posiadała wiedzę o lokalizacji WPN. Respondentom WPN najczęściej kojarzył się z zagrodą pokazową żubrów (żubrowisko) oraz z bielikiem, który jest symbolem Parku (rys. 2). Pozostałe wymieniane przez respondentów atrakcje WPN to: punkty widokowe, klify, wydmy oraz Jezioro Turkusowe.



Rys. 2. Atrakcje w WPN według respondentów

Źródło: opracowano na podstawie ankiet.

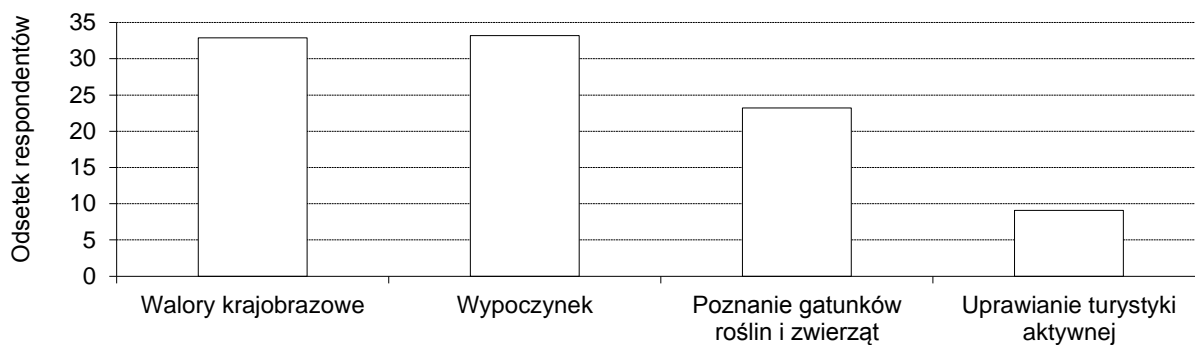
Respondenci korzystali z różnych źródeł informacji o WPN. Najczęściej była to rodzina i znajomi (33%) oraz internet (33%). O WPN dowiadawali się również z informacji turystycznej w miejscu zamieszkania i miejscowościach turystycznych, które odwiedzali (21%). Najmniejszy odsetek ankietowanych (12%) korzystał z informacji przekazywanych przez środki masowego przekazu (rys. 3).



Rys. 3. Źródła informacji o WPN wykorzystywane przez respondentów

Źródło: opracowano na podstawie ankiet.

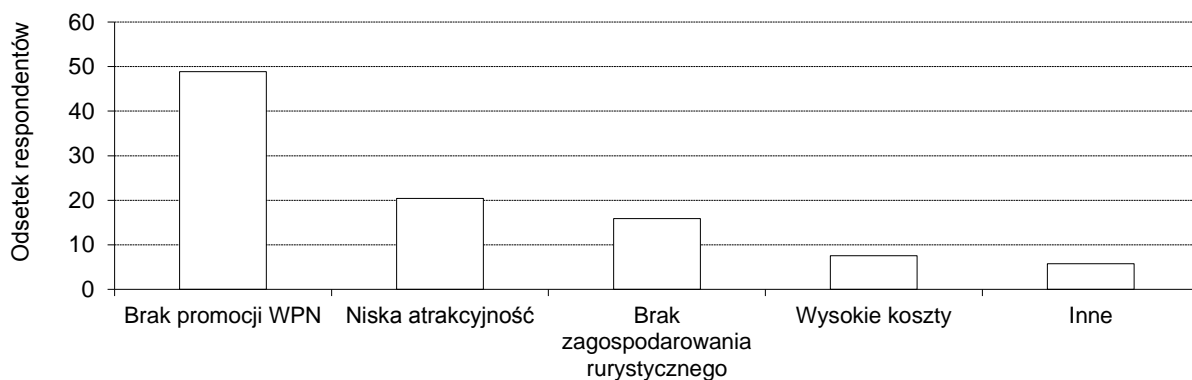
Z przeprowadzonych badań wynika, że ponad 78% ankietowanych przynajmniej raz odwiedziło WPN. Głównym celem przyjazdów był przede wszystkim wypoczynek, a następnie jego walory krajobrazowe (rys. 4). Ankietowani podkreślali również możliwość poznania różnych gatunków roślin i zwierząt. Ponad 9% badanych wskazywało aktywność fizyczną jako podstawowy cel wizyty w WPN.



Rys. 4. Powody odwiedzenia WPN przez respondentów

Źródło: opracowanie własne na podstawie ankiet.

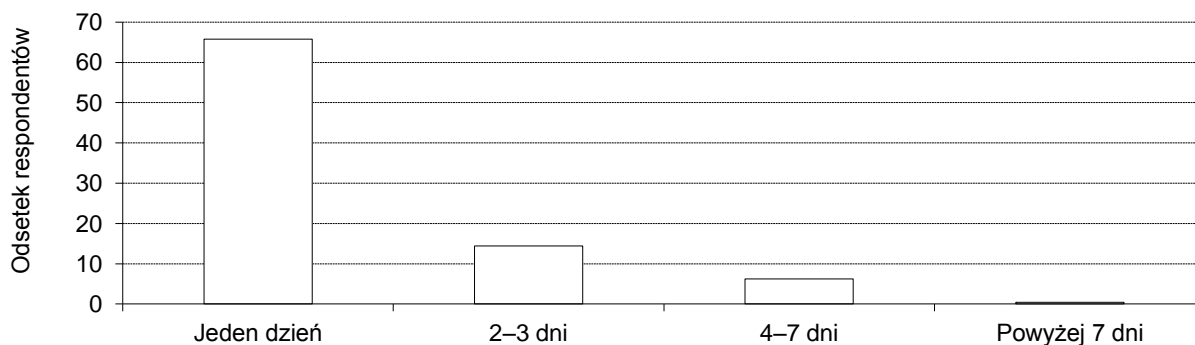
Respondenci podawali również przeszkody, które ich zdaniem powodują, że turyści nie odwiedzają WPN (rys. 5). Zdaniem prawie 50% badanych podstawowa przeszkoda dotyczy braku promocji WPN, a co piąty ankietowany wskazał na jego niską atrakcyjność turystyczną; ponad 73% badanych stwierdziło, że zamierza ponownie odwiedzić WPN.



Rys. 5. Przeszkody w odwiedzaniu WPN przez respondentów

Źródło: opracowano na podstawie ankiet.

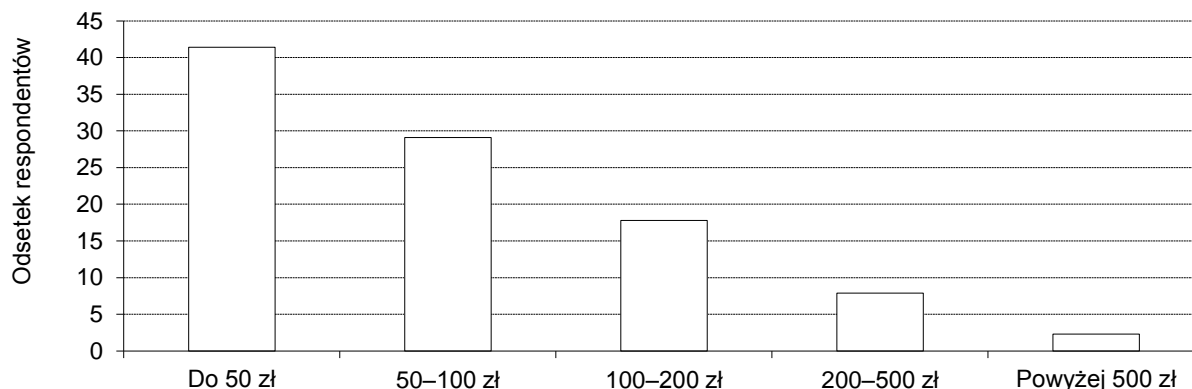
Zdecydowana większość respondentów przyjeżdżała do WPN na 1 dzień (rys. 6), od 2 do 3 dni przebywało tam 14,4% badanych, natomiast na pobyt powyżej 7 dni zdecydowało się niespełna 0,5% ankietowanych.



Rys. 6. Respondenci według długości pobytu w WPN

Źródło: opracowano na podstawie ankiet.

Ponad 70% badanych na odwiedzinach WPN jest skłonna przeznaczyć do 100 zł; najwięcej osób (ok. 40%) zamierza wydać na ten cel do 50 zł (rys. 7).



Rys. 7. Wydatki respondentów związane z wyjazdem turystycznym do WPN

Źródło: opracowano na podstawie ankiet.

Do oceny zależności między zmiennymi określającymi znajomość WPN przez mieszkańców Szczecina wykorzystano współczynnik V Cramera; wcześniej dla wybranych zmiennych zbudowano tablice wielozmiennicze. Przeanalizowano wiele zależności, spośród których wybrano te, które charakteryzują się największymi wartościami współczynnika V Cramera.

Analizując zależności między wiekiem respondentów a wybranymi zmiennymi dotyczącymi znajomości WPN, zaobserwowano umiarkowane zależności z takimi zmiennymi, jak (tab. 2–5): pobyt w WPN (współczynnik V Cramera – 0,293), źródła informacji o WPN (współczynnik V Cramera – 0,227), znajomość atrakcji WPN (współczynnik V Cramera – 0,223). Słabsza zależność dotyczyła wieku i znajomości położenia WPN (współczynnik V Cramera – 0,182) oraz przeszkód w odwiedzinach (współczynnik V Cramera 0,189).

Jak wynika z prezentowanych tabel wielozmienniczych, podstawowym źródłem informacji o WPN dla ankietowanych do 40 roku życia jest internet, a dla osób starszych – rodzina i znajomi (tab. 2). Najmniej informacji badani czerpią ze środków masowego przekazu (prasa, radio, TV), z wyjątkiem najstarszej grupy badanych, którzy w dalszym ciągu chętnie korzystają z tego źródła informacji.

Tabela 2. Respondenci według wieku i źródeł informacji o WPN

Źródła informacji o WPN	Wiek					Razem
	do 19 lat	20–25 lat	26–40 lat	41–60 lat	powyżej 60 lat	
Rodzina, znajomi	18	35	50	56	39	223
Internet	43	88	66	28	27	227
Informatory turystyczne	33	21	30	35	23	142
Prasa, radio, TV	8	17	6	14	33	78
Razem	102	161	152	133	122	670 ^a

^a Badanie dotyczyło 681 mieszkańców Szczecina, ale respondenci nie zawsze udzielali odpowiedzi na wszystkie pytania.

Źródło: opracowano na podstawie ankiet.

Woliński Park Narodowy kojarzy się ankietowanym przede wszystkim z żubrowskiem. Dla osób w wieku 26–40 lat duże znaczenie mają również punkty widokowe (tab. 3). Najwięcej atrakcji turystycznych związanych z WPN wymieniały osoby najstarsze.

Tabela 3. Respondenci według wieku i atrakcji turystycznych w WPN

Atrakcje turystyczne WPN	Wiek					Razem
	do 19 lat	20–25 lat	26–40 lat	41–60 lat	powyżej 60 lat	
Żubry	72	85	52	74	45	327
Bielik	3	14	29	24	33	103
Wydmy	7	31	9	20	19	86
Jezioro Turkusowe	3	25	15	9	12	64
Punkty widokowe	17	6	47	6	13	89
Razem	102	161	152	133	122	670

Źródło: opracowano na podstawie ankiet.

Zaobserwowano dość słabą zależność pomiędzy wiekiem a przeszkodami w odwiedzaniu WPN (tab. 4). Najwięcej badanych, niezależnie od wieku, uważało, że turyści często pomijają WPN z uwagi na brak promocji. Badani podkreślali również niewielką atrakcyjność tego miejsca, a szczególnie najmłodszy respondenci (do 19 lat).

Tabela 4. Respondenci według wieku i przeszkód w odwiedzaniu WPN

Przeszkody w odwiedzaniu WPN	Wiek					Razem
	do 19 lat	20–25 lat	26–40 lat	41–60 lat	powyżej 60 lat	
Brak promocji	38	103	79	65	48	333
Niska atrakcyjność	37	26	29	30	17	139
Brak zagospodarowania turystycznego	7	15	28	27	31	108
Wysokie koszty	6	5	10	7	23	51
Inne	14	12	6	4	3	39
Razem	102	161	152	133	122	670

Źródło: opracowano na podstawie ankiet.

Niewielką zależność stwierdzono również między wiekiem respondentów a znajomością położenia WPN. Okazało się, że zdecydowana większość badanych w każdej grupie wiekowej potrafi zlokalizować WPN, nawet jeśli go nie odwiedziła. Żadnych problemów z tym nie miały osoby najmłodsze. Wszyscy badani w wieku do 19 lat doskonale orientują się, gdzie jest położony WPN. Najmniej informacji na ten temat miały osoby w wieku 26–40 lat (tab. 5).

Tabela 5. Respondenci według wieku i umiejętności zlokalizowania WPN

Znajomość położenia WPN	Wiek					Razem
	do 19 lat	20–25 lat	26–40 lat	41–60 lat	powyżej 60 lat	
Nie	0	15	27	14	10	66
Tak	102	146	125	129	113	615
Razem	102	161	152	143	123	681

Źródło: opracowano na podstawie ankiet.

Znajomość WPN nie jest zależna od płci, co potwierdzają małe wartości współczynnika V Cramera (poniżej 0,1) dla zależności między płcią respondentów a badanymi zmiennymi; jest też w niewielkim stopniu uzależniona od wykształcenia (współczynnik V Cramera wnosi 0,124).

Natomiast umiarkowaną zależność stwierdzono pomiędzy wykształceniem a korzystaniem ze źródeł informacji o WPN (tab. 6). Potwierdza to wartość współczynnika V Cramera wynosząca 0,238. Okazuje się, że osoby z wykształceniem podstawowym i zasadniczym najczęściej o WPN dowiadują się od rodziny i znajomych, a następnie z informatorów turystycznych. Wraz ze wzrostem wykształcenia rośnie znaczenie internetu jako źródła informacji. Ponad 47% respondentów z wyższym wykształceniem o WPN dowiedziało się właśnie z internetu; z tego źródła informacji skorzystało tylko niespełna 14% osób z wykształceniem podstawowym.

Tabela 6. Respondenci według wykształcenia i źródeł informacji o WPN

Źródła informacji o WPN	Wykształcenie				Razem
	podstawowe	zasadnicze	średnie	wyższe	
Rodzina, znajomi	29	60	65	69	223
Internet	8	39	60	130	237
Informatory turystyczne	11	38	46	47	142
Prasa, radio, TV	10	15	26	28	79
Razem	58	152	197	274	681

Źródło: opracowano na podstawie ankiet.

Stwierdzono również niewielką zależność pomiędzy wykształceniem a powodami odwiedzania WPN (współczynnik V Cramera – 0,126). Osoby z wykształceniem wyższym oraz średnim odwiedzają WPN głównie ze względu na jego walory przyrodnicze, a następnie ze względu na możliwości uprawiania aktywnej turystyki (tab. 7). Z kolei respondenci z wykształceniem najwyższym zasadniczym preferują odpoczynek, chociaż 36% badanych z wykształceniem zasadniczym docenia również walory krajobrazowe WPN.

Tabela 7. Respondenci według wykształcenia i powodów odwiedzania WPN

Powody odwiedzin WPN	Wykształcenie				Razem
	podstawowe	zasadnicze	średnie	wyższe	
Walory krajobrazowe	8	55	69	89	221
Odpoczynek	28	58	68	76	230
Poznanie gatunków roślin i zwierząt	19	29	33	80	161
Uprawianie aktywnej turystyki	3	10	27	29	69
Razem	58	152	197	274	681

Źródło: opracowano na podstawie ankiet.

Zmienna: dochód na osobę w gospodarstwie domowym najsilniej związana jest z wydatkami ponoszonymi w związku z wyjazdem do WPN. Tylko 16 osób skłonnych było wydać na ten cel powyżej 500 zł; wśród nich większość stanowiły osoby o dochodach powyżej 2000 zł na osobę. Od 200 do 500 zł na ten cel przeznaczyło najwięcej osób o najwyższych dochodach, przy współczynniku V Cramera wynoszącym 0,213.

Z dochodami respondentów związana jest również długość pobytu w WPN. Prawie 87% ankietowanych przynajmniej raz odwiedziła te cenne obszary przyrodnicze. Przy czym zdecydowana większość przebywała tam tylko jeden dzień. Na dłuższy pobyt zdecydowały się przede wszystkim osoby zamożniejsze. Siłę zależności pomiędzy zmiennymi wyznaczono na podstawie danych zawartych w tab. 8. Wartość współczynnika V Cramera w tym przypadku wyniosła 0,181.

Tabela 8. Respondenci według dochodów na osobę w gospodarstwie domowym i długości pobytu w WPN

Długość pobytu w WPN	Dochód na osobę				Razem
	poniżej 500 zł	501–1000 zł	1001–2000 zł	powyżej 2000 zł	
Jeden dzień	28	172	185	58	443
2–3 dni	4	28	41	28	101
4–7 dni	0	5	14	25	44
Powyżej 7 dni	0	0	0	3	3
Razem	32	205	240	114	591

Źródło: opracowano na podstawie ankiet.

PODSUMOWANIE

Przeprowadzone badania wskazują, że w świadomości mieszkańców Szczecina WPN ma ugruntowaną pozycję. Świadczy o tym m.in. wiedza nt. lokalizacji Parku (90,3% respondentów), atrakcji w WPN, jakimi są zagroda pokazowa żubrów i bielik. Badania dowiodły, że podstawowymi źródłami informacji nt. WPN były rodzina i znajomi, a także internet. Na te źródła informacji wskazało prawie 70% respondentów. Jedynie dla 1/5 respondentów źródłem informacji nt. WPN były punkty informacji turystycznej w miejscu zamieszkania i miejscowościach turystycznych. Konieczne jest zatem podjęcie działań w zakresie wsparcia funkcjonowania punktów informacji turystycznej w celu zwiększenia ich oddziaływania na pozycję turystyczną regionu.

Mimo że zdecydowana większość mieszkańców Szczecina znała WPN, aż co drugi respondent zwracał uwagę na brak promocji WPN. Zwłaszcza w kontekście turystów przyjeżdżających w celach wypoczynkowych do województwa zachodniopomorskiego niezbędne jest podjęcie działań zmierzających do zwiększenia intensywności promowania WPN, m.in. poprzez punkty informacji turystycznej i publikatory. Brak stosownej informacji o WPN, w tym brak prowadzonych działań promocyjnych na temat WPN może być powodem, że aż 1/5 respondentów postrzega WPN jako obiekt o niewielkiej atrakcyjności turystycznej.

Respondenci jako podstawowy cel wizyty w WPN wskazywali możliwość poznania walorów krajobrazowych oraz gatunków roślin i zwierząt. Wśród badanych relatywnie niewielka grupa (9%) wskazywała aktywność fizyczną jako podstawowy cel wizyty w WPN. Wyniki badań w tym zakresie, w odniesieniu do dużej grupy młodych osób biorących udział w badaniu (respondenci w wieku 20–40 lat stanowili 46% próby), mogą być co najmniej zastanawiające, gdyż nie potwierdzają odnotowywanego faktu, że osoby młode preferują aktywny wypoczynek połączony z walorami ekologicznymi (Gallup Organization... 2011).

Dominującą grupę (70%) odwiedzających WPN stanowili respondenci, którzy przeznaczili na ten cel do 100 zł. Pomimo że najwięcej (ok. 40%) respondentów przewiduje przeznaczyć na pobyt w WPN tylko kwotę do 50 zł, w odniesieniu do liczby turystów odwiedzających corocznie WPN (1,5 mln osób) stanowi to istotne źródło finansowania dla regionu.

Jeśli chodzi o współzależności pomiędzy zmiennymi o charakterze demograficzno-ekonomicznym a zmiennymi dotyczącymi znajomości WPN, należy stwierdzić, że większość analizowanych współzależności była umiarkowana lub słaba. Najsilniejsze współzależności występowały pomiędzy źródłem informacji o WPN, jakim był internet dla respondentów w wieku do 40 lat, co potwierdza częstsze korzystanie z internetu przez osoby w tym wieku.

PIŚMIENNICTWO

- Gallup Organization: European Commission – Survey on the attitudes of the Europeans toward tourism.** Eurobarometer, May 2011, dostęp: 12.02.2014.
- GUS.** 2008. Ochrona Środowiska. Warszawa, GUS, 290.
- GUS.** 2009. Ochrona Środowiska. Warszawa, GUS, 288.
- GUS.** 2010. Ochrona Środowiska. Warszawa, GUS, 284.
- GUS.** 2011. Ochrona Środowiska. Warszawa, GUS, 284.
- GUS.** 2012. Ochrona Środowiska. Warszawa, GUS, 281.
- GUS.** 2013. Ochrona Środowiska. Warszawa, GUS, 285, 286.
- Jakuczyn B.** 2002. Turystyka w Wolińskim Parku Narodowym, w: Użytkowanie turystyczne parków narodowych. Ruch turystyczny – zagospodarowanie – konflikty zagrożenia. Red. J. Partyka. Ojców, Inst. Ochr. Przyr. PAN, 447.
- Kozieł E., Kozieł M.** 2008. Relacje człowiek – środowisko w opiniach mieszkańców okolic Poleskiego Parku Narodowego. Dokumentacja geograficzna. Warszawa, Wydaw. IGiPZ PAN, 187–193.
- Matuszewska D.** 2003. Funkcje turystyczne i konflikty w wybranych parkach narodowych Polski północno-zachodniej. [b.m.], Bogucki Wydaw. Nauk.
- Ocena i analiza jakości życia.** 2004. Red. W. Ostasiewicz Wrocław, Wydaw. AE Wroc., 214–215.
- Rocznik Statystyczny Szczecina.** 2011. Szczecin, Urząd Statyst., 76.
- Sobczyk M.** 1995. Statystyka. Warszawa, Wydaw. Nauk. PWN, 218.
- Stoll-Klemann S.** 2001a. Reconciling opposition to protected areas in Europe: the German experience. *Environment* 43, 32–44.
- Stoll-Klemann S.** 2001b. Barriers to nature conservation in Germany. A model explaining opposition to protected areas. *J. Environ. Psychol.* 21, 369–385.
- Szreder M.** 2004. Metody i techniki sondażowych badań opinii. Warszawa, PWE, 10.
- Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody.** DzU z 2004 r., nr 92, poz. 880.
- Walewski A.** 1997. Badanie relacji między zmiennymi o wartościach grupowanych propozycja metodyczna. *Pr. Stud. Geogr.* 19, 49–54.
- Walewski A.** 2004. Metody badania relacji przyroda – człowiek. *Pr. Stud. Geogr.* 34, 78–85.
- Waloryzacja przyrodnicza województwa zachodniopomorskiego.** 2010. Szczecin, Biuro Konserwacji Przyrody w Szczecinie.
- Woliński Park Narodowy,** <http://www.wolinpn.pl/>, dostęp: 8.02.2014.

